

Sygn. akt I C 1153/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2021r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Lech

Protokolant: sekretarz sądowy Daria Bernacka

po rozpoznaniu w dniu 28 kwietnia 2021r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

przeciwko **J. P.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego J. P. na rzecz powoda (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 56.101,42 zł (pięćdziesiąt sześć tysięcy sto jeden złotych 42/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 28 marca 2018r. do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo w pozostałej części;
3. nakazuje pobrać od powoda (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 1.286,59 zł (jeden tysiąc dwieście osiemdziesiąt sześć złotych 59/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od oddalonej części powództwa;
4. nie obciąża pozwanego J. P. nieuiszczonymi kosztami sądowymi od uwzględnionej części powództwa.

SSO Renata Lech

Sygn. akt I C 1153/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 16 kwietnia 2018r. złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) Bank Spółka Akcyjna w W. wystąpił przeciwko pozwanemu J. P. o zapłatę należności głównej w kwocie 223.356,63 zł z odsetkami od kwoty 217.601,93 zł w wysokości podwójnego oprocentowania umownego, które na dzień sporządzenia pozwu wynoszą 6,68 %, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 28 marca 2018r. do dnia zapłaty, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 197,53 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 5.557,17 zł od dnia 28 marca 2018r. do dnia zapłaty. Powyższe roszczenie wynika zawartej pomiędzy stronami umowy kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do (...) z dnia 30 października 2007r. (k. 5-8, k. 14-15)).

Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2018r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie, wobec stwierdzenia braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, przekazał niniejszą sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim (k. 10).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 19 lipca 2018r. Sąd nakazał pozwanemu, aby w terminie 14 dni zapłacił na rzecz powoda kwotę 223.356,63 zł odsetkami od kwoty 217.601,93 zł w wysokości podwójnego oprocentowania umownego, które na dzień sporządzenia pozwu wynoszą 6,68 %, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 28 marca 2018r. do dnia zapłaty, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 197,53 zł od dnia wniesienia pozwu, tj. 16 kwietnia 2018r. do dnia zapłaty, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 5.557,17 zł od dnia 16 kwietnia 2018r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.010,72 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (k. 108).

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty, złożonym w dniu 24 sierpnia 2018r., pozwany J. P., wniósł o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa. Pozwany przyznał fakt zawarcia z powodem umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do (...). Podniósł, iż nigdy nie skorzystał z możliwości przewalutowania kredytu na PLN, takiej propozycji nie złożył mu także bank. Wskazał, iż spłacał raty kredytu wg przelicznika kursu dostępnego na stronach NBP. Powód stosował inny przelicznik kursu i to spowodowało, zdaniem pozwanego, zadłużenie w spłacie zobowiązania (k. 112).

W odpowiedzi na powyższe zarzuty pozwanego, powód wskazał, iż z treści umowy kredytowej wynikało jednoznacznie wg jakiego kursu winna być przeliczana rata kredytu. Z zapisu § 10 ust. 3 umowy wnika bowiem jednoznacznie, iż wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w (...) po jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” do (...) obowiązującego w dniu spłaty. Zgodnie zaś z § 6 ust. 1 Bankowa Tabela kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut zwana Tabelą kursów jest sporządzana przez merytoryczną komórkę Banku na podstawie kursów obowiązujących na rynku międzybankowym w chwili sporządzenia tabeli i po ogłoszeniu kursów średnich przez NBP, tabela sporządzana jest o godz. 16.00 każdego dnia roboczego i obowiązuje przez cały następny dzień roboczy (k. 116-120).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 października 2007r. pozwany zawarł z powodem umowę kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do (...) z przeznaczeniem na remont nieruchomości oraz spłatę wcześniejszego zobowiązania z tytułu kredytu hipotecznego. Zgodnie z zapisem § 1 ust. 1 Części ogólnej powyższej umowy powodowy Bank udzielił pozwanemu kredytu w kwocie 150.180,27 zł indeksowanego kursem (...). Przy założeniu, że uruchomiono całość kredytu w dacie sporządzenia umowy, równowartość kredytu wynosiłaby 71.650,89 CHF, rzeczywista równowartość zostanie określona po wypłacie ostatniej transzy kredytu. W opisywanej części umowy znalazł się także zapis, iż kredytobiorca oświadcza, że jest świadomy ryzyka kursowego, związanego ze zmianą kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego, w całym okresie kredytowania i akceptuje to ryzyko.

Zgodnie z zapisem § 9 ust. 2 umowy kredytowej w dniu wypłaty kredytu lub każdej transzy kredytu kwota wypłaconych środków będzie przeliczana do (...) według kursu kupna walut określonych w Tabeli Kursów – obowiązującej w dniu uruchomienia środków.

§ 10 ust. 3 umowy stanowi natomiast, iż wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w (...) po jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” do (...) obowiązującego w dniu spłaty. Zgodnie zaś z § 6 ust. 1 Bankowa Tabela kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut zwana Tabelą kursów jest sporządzana przez merytoryczną komórkę Banku na podstawie kursów obowiązujących na rynku międzybankowym w chwili sporządzenia tabeli i po ogłoszeniu kursów średnich przez NBP, tabela sporządzana jest o godz. 16.00 każdego dnia roboczego i obowiązuje przez cały następny dzień roboczy

Kredyt został objęty oprocentowaniem wg zmiennej stopy procentowej, liczonej jako suma stałej marży banku wynoszącej 1,65 % oraz obowiązującej stawki (...). Indeks (...) dla każdego miesiąca oblicza się jako średnią arytmetyczną stawek LIBOR 3m obowiązujących w dniach roboczych w okresie liczonym od 26 dnia miesiąca poprzedzającego ostatni do 25 dnia miesiąca poprzedzającego zmianę. Kredytobiorca oświadczył, iż jest świadomy ryzyka wynikającego ze zmiennego oprocentowania w całym okresie kredytowania i akceptuje to ryzyko (§ 1 ust. 3 umowy, § 13 ust. 2 umowy kredytowej).

W świetle zapisu § 1 ust. 2 umowy kredyt miał być spłacony w 360 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych, tj. zawierających malejącą część odsetek i rosnącą część raty kapitałowej.

(dowód: kopia umowy kredytu, k. 20-25)

Pismem z dnia 20 czerwca 2017r. Bank wezwał pozwanego pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytowej do uregulowania zaległości w spłacie zobowiązania w wysokości 669,91 CHF tytułem należności kapitałowej oraz 0,68 CHF tytułem odsetek za opóźnienie.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 20 czerwca 2017r., k. 30)

Pismem z dnia 12 grudnia 2017r. z uwagi na zaprzestanie spłaty kredytu przez pozwanego Bank wypowiedział J. P. umowę kredytu, zakreślając 30-dniowy termin wypowiedzenia, informując, iż w następnym dniu po upływie okresu wypowiedzenia, całość środków kredytowych wraz z odsetkami i kosztami staje się wymagalna i podlega natychmiastowemu zwrotowi. Bank wskazał, iż rozważy możliwość cofnięcia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy w przypadku uregulowania w całości zaległości w spłacie kredytu w wysokości wskazanej na dzień wypowiedzenia umowy.

(dowód: wypowiedzenie umowy kredytu, k. 32, dowód doręczenia wypowiedzenia umowy pozwanemu, k. 36)

Pismem z dnia 21 grudnia 2017r. Bank wezwał pozwanego do spłaty zadłużenia przeterminowanego powstałego z tytułu przedmiotowej umowy kredytu, informując, iż zadłużenie przeterminowane wynosi 219.298,39 zł z tytułu należności głównej, odsetki umowne naliczone od należności głównej w kwocie 197,53 zł, 1.621,90 zł tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie w spłacie należności kapitałowej.

W powyższym piśmie Bank poinformował pozwanego, iż brak spłaty określonego powyżej zadłużenia przeterminowanego wraz z dalszymi odsetkami naliczonymi do dnia zapłaty skutkować będzie skierowaniem przez Bank pozwu do sądu.

(dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty, k. 40)

Suma rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od 1 grudnia 2007r. do 10 listopada 2017r. należnych Bankowi wynosi 64.506,75 CHF.

Pozwany w powyższym okresie dokonał na rzecz powoda wpłaty łącznie kwoty 94.078,85 zł. Suma składek na ubezpieczenie nieruchomości wynosi 693,97 zł. Zatem suma wpłat przeznaczona na spłatę rat kapitałowo-odsetkowych wyniosła 93.384,88 zł

(dowód: opinia biegłego z zakresu ekonomii i matematyki finansowej K. N., k. 248-256, zestawienie wpłat, k. 64-107)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Strony łączyła umowa kredytowa z dnia 30 października 2007r. o kredyt hipoteczny. Kwota udzielonego kredytu wynosiła 150.180,27 zł. Kluczowe zapisy powyższej umowy zostały zawarte w § 1 ust. 1, oraz w § 9 ust. 2 i § 10 ust. 3 umowy kredytowej, zawierających klauzule przeliczeniowe.

W § 9 ust. 2 powyższej umowy znalazł się zapis dotyczący indeksowania powyższego kredytu do (...). Zgodnie z zapisem § 9 ust. 2 umowy kredytowej w dniu wypłaty kredytu lub każdej transzy kredytu kwota wypłaconych środków w PLN będzie przeliczana do (...) według kursu kupna walut określonych w Tabeli Kursów – obowiązującej w dniu uruchomienia środków. W świetle zapisu § 10 ust. 3 umowy pozwany jako kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w (...) ustaloną w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów obowiązującą w G. Banku.

Ocena zasadności powództwa w niniejszej sprawie wymaga oceny powyższych zapisów umowy zawierających klauzule przeliczeniowe w kontekście normy z art. 385¹ § 1 k.c. Zgodnie z powyższym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenie stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z zapisem § 2 powyższego przepisu jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Powyższa regulacja prawna winna być przy tym interpretowana w sposób zgodny z prawem wspólnotowym, tj. przede wszystkim z Dyrektywą Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE L 1993/95/29). Z art. 3 i 5 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, a także z pkt 1 lit j i l oraz pkt 2 lit. b i d załącznika do tej dyrektywy wynika, że „do celów przestrzegania wymogu przejrzystości zasadnicze znaczenie ma kwestia, czy umowa wskazuje w sposób przejrzysty powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty obcej, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak aby konsument mógł przewidzieć, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne”. Zwrot „w innych warunkach” oznacza, że w momencie zawarcia umowy, konsument powinien móc przewidzieć to, co będzie w momencie spłaty poszczególnych rat miesięcznych. Ocena świadomości konsumenta przy zawieraniu umowy jest możliwa jedynie w ramach kontroli incydentalnej, a wszelkie wątpliwości co do spełnienia przez bank wymogu przejrzystości powinny być interpretowane na korzyść konsumenta.

W świetle powyższych regulacji, aby określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za „niedozwolone postanowienie umowne” (abuzywne, czy też nieuczciwe w rozumieniu dyrektywy 93/13), spełnione muszą zostać następujące warunki: 1) zawarcie umowy z konsumentem, 2) brak indywidualnego uzgodnienia postanowienia umownego, 3) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, 4) postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy „głównych świadczeń stron”.

Dokonując analizy łączącej strony umowy kredytowej w ocenie Sądu należy przyjąć że z uwagi na to, iż w wykonaniu opisanej wyżej umowy nie doszło do transferu wartości dewizowych, umowy łączącej strony nie można określić, jako umowy o kredyt walutowy. Kredyt udzielony pozwanemu był tylko indeksowany do kursu franka szwajcarskiego (...). Kwota kredytu obejmowała 150.180,27 zł, które faktycznie wypłacono pozwanemu. Powód przekazał pozwanemu wskazaną kwotę PLN, stanowiącą równowartość określonej ilości franków szwajcarskich. Wartość ta była ustalona w odniesieniu do ceny franka szwajcarskiego obowiązującej w banku w dniu wypłaty kredytu. Pozwany mieli natomiast spłacać kredyt w złotych, według ceny sprzedaży franka szwajcarskiego, obowiązującej w banku w dniu wpłacenia konkretnej raty. Wartość kredytu wyrażona została w złotych. Podobnie wypłata kwoty kredytu. Włączenie do postanowień umowy kredytu klauzul waloryzacyjnych skutkowało tym, że wysokość zobowiązania pozwanego (wyrażonego w walucie polskiej) została zmodyfikowana innym miernikiem wartości, przełamując zasady takie, jak nominalizm i określoność świadczenia. Uruchomienie kredytu nastąpiło w złotych

polskich według kursu kupna, natomiast spłata kredytu ustalana była w oparciu o kurs sprzedaży. Zdaniem Sądu, takie zastrzeżenie zawarte w umowie stanowi nadto rodzaj ukrytej prowizji banku. Kredytobiorca zaciągając i spłacając kredyt, nawet tego samego dnia i przy niezmiennym kursie waluty, zobowiązany byłby bowiem do spłaty wyższej kwoty, aniżeli pożyczylby. Przyjęte w umowie stron klauzule przeliczeniowe nie wskazywały przy tym obiektywnych czynników ustalania kursu walutowego.

Bezspornym jest przy tym okoliczność, że pozwany zawierając umowę kredytową był konsumentem według art. 22¹ k.c. Z okoliczności zawarcia umowy wynika, iż postanowienia umowy zawierające mechanizm indeksacji nie zostały indywidualnie uzgodnione z kredytobiorcą. Umowę zawarto jako ramową, z wykorzystaniem wzorca banku. Sporne klauzule nie były przedmiotem negocjacji. Tymczasem kształtują prawa i obowiązki pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, rozumiane, jako nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków. Zachowania stron stosunku prawnego, także w fazie poprzedzającej zawarcie umowy, powinny zaś uwzględniać takie wartości, jak: uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność. Im powinny odpowiadać postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta. Cytowane wyżej klauzule nie pozwalają na realizację takich wartości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 lipca 2017r., I ACa 143/17).

Sąd podziela przy tym w pełni argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019r. w sprawie II CSK 19/18, gdzie Sąd Najwyższy wskazał, iż: „przyjmuje się, że postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, jeżeli kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy, słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby takie postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych. Natomiast w celu ustalenia, czy klauzula rażąco narusza interesy konsumenta, należy wziąć przede wszystkim pod uwagę, czy pogarsza ona jego położenie prawne w stosunku do tego, które, w braku odmiennej umowy, wynikałoby z przepisów prawa, w tym dyspozytywnych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkujące niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, nie publ., z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC -ZD 2017, nr 1, poz. 9; z dnia 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14, nie publ., z dnia 30 września 2015 r., I CSK 800/14, nie publ., z dnia 29 sierpnia 2013 r. I CSK 660/12, nie publ.). Sporna umowa kredytu została zawarta przed zmianą ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 2187) dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. (Dz. U. Nr 165, poz. 984), którą wprowadzono uregulowania, iż umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo -odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (art. 69 ust. 2 pkt 4a pr. bank.) oraz, że w przypadku takich umów kredytu, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w tej walucie (art. 69 ust. 3 pr. bank.). W kredycie denominowanym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, a zostaje wypłacona w walucie krajowej według klauzuli umownej opartej na kursie kupna waluty obcej obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, zaś w przypadku kredytu indeksowanego, kwota kredytu jest podana w walucie krajowej, ale zostaje przeliczona na walutę obcą według klauzuli umownej opartej również na kursie kupna tej waluty obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu. W obu rodzajach kredytu kredytobiorca jest zobowiązany spłacać raty w walucie krajowej na podstawie klauzuli przeliczeniowej zgodnie z bieżącym kursem sprzedaży waluty obcej określonym przez bank-kredytodawcę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego w odniesieniu do kredytów zawieranych przed tą nowelizacją prawa bankowego zostało już wyjaśnione, że dopuszczalne jest zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej, z tym że tego rodzaju zastrzeżenie dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, a zatem nie powoduje zmiany waluty wierzytelności (por. wyrok z dnia 25 marca 2011 r., IV CSK 377/10, nie publ. oraz z dnia 29 kwietnia 2015 r., VCSK 445/14, nie publ.). Jednak mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo

istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (por. wyrok z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, nie publ.). Do celów przestrzegania przez przedsiębiorcę w stosunku do konsumenta wymagania przejrzystości zasadnicze znaczenie ma to, czy umowa wskazuje w sposób jednoznaczny powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty, tak by konsument mógł przewidzieć, na podstawie transparentnych i zrozumiałych kryteriów, wynikające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne (zob. uzasadnienie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2014 r., nr C -26/13, sprawa Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy indeksacja prowadząca do zmiany wysokości świadczenia zobowiązanego stanowi w istocie wariant waloryzacji sądowej, mają zatem zastosowania do niej przesłanki określone w art. 358¹ § 3 k.c. nakazujące rozważenie interesów stron i zasad współzycia społecznego w określaniu zmiany wysokości umownego świadczenia (por. uzasadnienie wyroku z dnia 1 marca 2017r., IV CSK 285/16, nie publ.).”

W ocenie Sądu nie można uznać za zgodnego z wymogami dobrej wiary postanowienia umowy stanowiącego podstawę do obciążenia ryzykiem kursowym kredytobiorcę, jeżeli taki kredytobiorca poprzez treść projektu umowy: nie został uświadomiony, że ze skorzystaniem z kredytu wiąże się nieograniczone i nieprzewidywalne ryzyko kursowe, które może doprowadzić do sytuacji, gdy spłata kredytu będzie przerastać możliwości ekonomiczne kredytobiorcy; nie zapoznał się z symulacją obrazującą wzrost kosztów obsługi spłaty kredytu i samego zadłużenia kredytowego w sytuacji silnej deprecjacji złotówki i wzrostu oprocentowania, aby mógł sobie uświadomić – w oparciu o konkretne liczby i kwoty – jakie grozić mu będzie zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku „zmaterializowania się” ryzyka kursowego.

Treść łączącej strony umowy nie spełnia powyższych wymogów. W treści umowy znalazła się ogólna klauzula, iż kredytobiorca oświadcza, że jest świadomy ryzyka kursowego, związanego ze zmianą kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego, w całym okresie kredytowania i akceptuje to ryzyko. Jednakże powyższego zapisu nie można uznać za informację która rzeczywiście uświadamiałaby pozwanemu jako kredytobiorcy skalę ryzyka kursowego i wpływ znaczącego wzmocnienia się waluty (...) i wzrostu oprocentowania na wysokość zadłużenia, rat kredytowych i obsługi spłaty kredytu.

Rażące naruszenie interesów konsumenta wynika natomiast przede wszystkim z nierównomiernego rozłożenia ryzyka kursowego, przejawiającego się w przerzuceniu praktycznie całego ryzyka na pozwanych jako kredytobiorców, co było generowane przez klauzule wyliczające należności. Na skutek tych postanowień wymagalne należności pozwanego zostały uzależnione od bieżącego kursu (...). Pozwany został wystawiony na nieograniczone ryzyko kursowe, podczas, gdy ryzyko kursowe Banku, gdyby nawet nie zabezpieczył się przed nim, co najwyżej teoretycznie ograniczało się do spadku kursu (...)/PLN do poziomu zerowego.

W świetle przedstawionej powyżej argumentacji należy wskazać, iż o niedozwolonym charakterze Klauzul Przeliczeniowych świadczy nie tylko arbitralne prawo Banku do ustalania przez siebie kursów (...)/PLN, ale przede wszystkim przerzucenie na pozwanych ryzyka kursowego, o którego potencjalnych negatywnych skutkach i ich skali oraz prawdopodobieństwie wystąpienia, pozwany nie został uświadomieni przez Bank.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż zawarte w zapisach § 9 ust. 2 i § 10 ust. 3 postanowienia określające klauzule przeliczeniowe są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Wobec powyższego należy rozważyć, jaki skutek dla ważności umowy ma wyeliminowanie powyższych klauzul przeliczeniowych, czy łącząca strony umowa kredytowa pozbawiona indeksacji może nadal skutecznie funkcjonować w obrocie. Odwołując się do orzecznictwa (...), w tym wyroku z dnia 3 października 2019r. w sprawie C-260/18 (K. D. i J. D. przeciwko należy wskazać, iż zgodnie z dotychczasową linią orzecznictwa, uzupełnienie umowy o postanowienia wywodzone z ogólnych reguł prawa cywilnego jest niedopuszczalne. Wypełnienie luki powstałej po eliminacji nieuczciwych postanowień umownych jest możliwe tylko i wyłącznie, gdy zostaną spełnione kumulatywnie następujące warunki : brak uzupełnienia umowy prowadzi do upadku całej umowy, upadek umowy byłby niekorzystny dla konsumenta, istnieją przepisy dyspozytywne, które określają, jaki sposób ustawodawca uznał za modelowe ukształtowanie praw i

obowiązków stron danego stosunku prawnego, a uregulowanie takie korzysta z domniemania uczciwości. W ocenie Sądu przedmiotowa umowa kredytowa pozbawiona mechanizmu indeksacji jest umową, która nie może nadal skutecznie funkcjonować w obrocie. Podzielając argumentację zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019r. (V CSK 382/18), należy wskazać, iż zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, określają główne świadczenie kredytobiorcy. Indeksacja jest elementem przedmiotowo istotnym dla tego rodzaju umów. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zaś kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W ocenie Sądu zasadnym jest przyjęcie, że opisane wyżej klauzule waloryzacyjne (odniesienie do innej waluty) i tzw. spready (różne kursy tej waluty) „określają główne świadczenia stron” umowy kredytu bankowego (indeksowanego) w rozumieniu art. 385 ¹§ 1 k.c. Odnoszą się one bowiem bezpośrednio elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu bankowego. Odwołując się do argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu przywołanego powyżej orzeczenia Sądu Najwyższego o zaniknięciu ryzyka kursowego można mówić, gdy na skutek eliminacji niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji, dojdzie do przekształcenia kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany wg stawki powiązanej ze stawką LIBOR. Jednakże taka daleko idące przekształcenie umowy prowadzi do powstania umowy o odmiennej istocie i charakterze. Oznacza to, że po wyeliminowaniu klauzul indeksacyjnych, utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością.

Stwierdzenie abuzywności postanowień umownych powoduje zatem, w ocenie Sądu, że przedmiotowa umowa jest nieważna ex tunc i ex lege. Eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne prowadzi bowiem do zniweczenia całego stosunku prawnego.

Uznanie Klauzul Przeliczeniowych za postanowienia niedozwolone skutkuje uznaniem łączącej strony umowy za nieważną i koniecznością rozliczenia świadczeń wzajemnie spełnionych przez strony. Skutkiem uznania spornej umowy za nieważną jest obowiązek zwrotu przez obie strony tego, co sobie nawzajem świadczyły wobec odpadnięcia podstawy prawnej świadczenia – art. 410 k.c.

Kredyt, jak wynika z umowy, został udzielony w kwocie 150.180,27 zł. Z opinii biegłego z zakresu matematyki finansowej wynika natomiast, że pozwany spełnił na rzecz powoda świadczenie w łącznej kwocie 94.078,85 zł, a zatem pozwany winien zapłacić na rzecz powoda kwotę 56.101,42 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 56.101,42 zł.

O odsetkach od zasądzonego świadczenia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zasądzając odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 28 marca 2018r.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu od uwzględnionej części powództwa mając na uwadze charakter roszczeń objętych niniejszym procesem.

Na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 1.286,59 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od oddalonej części powództwa. Koszty te obejmowały koszty opinii biegłego. Nieuiszczone na ten poczet koszty wyniosły łącznie 1.738,63 zł. Skoro powód przegrał proces w 74 % w takim też zakresie winien ponieść powyższe koszty (1.738,63 zł x 74% - 1.286,59 zł).

SSO Renata Lech

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.

25 czerwca 2021r.

SSO Renata Lech